

Szegeden kidolgozott módszer a dél-kelet európai régió aszályainak jellemzésére és előrejelzésére

Az Alsó-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóságon az 1990-es évek elején számítási módszert dolgoztak ki a hazai belvizek és aszályok jellemzésére, valamint előrejelzésére. E módszerrel, mely az évek során egyre finomodott, az Igazgatóság 2000-től kezdve – a Vízgazdálkodási Kutató Központtal (VITUKI) együttműködve – országos kitekintésű, havi rendszerességű előrejelzést készít (Integrált Vízháztartási Tájékoztató és Előrejelzés). A tájékoztató rövidített változata mindenki számára elérhető

(www.vizugy.hu; [Kezdőlap](#) » [Vízgyűjtő gazdálkodás](#) » [Integrált vízháztartási tájékoztatók](#)).

Az aszályok jellemzésére vonatkozó módszer, mely lényegében egy aszályindex kiszámításából áll, a külföldi, elsősorban a szomszédos országok szakembereinek érdeklődését is fölkelte, többen alkalmazták is. Vizsgálati eredményeiről, kedvező tapasztalataikról nemzetközi fórumokon számoltak be. Így kézen fekvőnek látszott, hogy annak a 2009-ben induló nemzetközi projektnek a partnerei közé, melyet a dél-kelet európai régió országai számára az aszályra való felkészülés segítésére hoztak létre, az ATI-VIZIG-et is bevonják. A projekt előkészítése során az érintett országok részéről kifejeződött az igény egy dél-kelet európai aszályközpont létrehozására (**Drought Management Centre for Southeastern Europe, DMCSEE**, www.dmcsee.eu). A DMCSEE megalapítását célzó indítvány megalkotásában több nemzetközi szervezet (a Nemzetközi Öntözési és Vízrendezési Szövetség, az ENSZ Sivatosodás elleni Küzdelemről szóló Egyezménye és a Meteorológiai Világszervezet) is részt vett. A DMCSEE projekt indítványát és pályázatát egy konzorcium készítette elő, melyben a Nemzetközi Meteorológiai Szolgálatot és az aszály problematikában érintett közösségek és minisztériumok képviselői vettek részt. Magyarország részéről az OMSZ (Országos Meteorológiai Szolgálat), a VITUKI és az ATI-VIZIG csatlakozott a projekthez.

Az ATI-VIZIG feladata az volt, hogy megvizsgálja – két amerikai módszer: a standardizált csapadékindex (SPI) és a Palmer-féle aszály szigorúsági index (PDSI) mellett – a Pálfai-féle aszályindex (PAI) alkalmazási lehetőségét a dél-kelet európai térségben, és hogy kidolgozza az ehhez szükséges módosításokat. A munka során sikerült a korábbi hazai módszernél egyszerűbb, kevesebb, illetve könnyebben beszerezhető alapadatot igénylő eljárást kidolgozni és kipróbálni. A módosított, a külföldi országok számára is ajánlható aszályindex (PaDI) számításához csupán havi csapadékösszegek és a havi középhőmérsékletek adatára van szükség. Ezekből lehet meghatározni – bizonyos súlyozások és korrekciók bevezetésével – azt a viszonyszámot (az indexet), amely az egyes évek aszályosságának erősségét jól tükrözi, s amely elég szoros kapcsolatot mutat a gazdasági növények terméshozamával.

Példaképpen bemutatjuk az aszályindex sokévi adataiból számított aszályosság területi eloszlását a projektben résztvevő országok területére vonatkozóan. (A legsötétebb piros szín jelzi a legerősebb aszályt).

